

Tu BiŞvat – anul nou al pomilor

În Mişna tractatul Roş Haşana cap.1, mişna 1 scrie:

"Patru ani noi sunt: de întâi Nisan este anul nou la regi și la sărbători, la întâi Elul avem anul nou pentru donații de zeciuială a vitelor, la întâi Tişre este anul nou la ani, la şmita (la fiecare 7 ani), jubileu (la fiecare 50 de ani), plantări și legume, iar de întâi Şvat este anul nou al pomilor, acesta din urmă după Bet Şamai, fiind în data de întâi. În timp ce Bet Hilel spune: în 15 ale lunii".

"...: ... ..
... ..
... ..
... .."

Noi astăzi suntem Bet Hilel și ne comportăm după regulile lui, așa că sărbătorim ziua de 15 a lunii Şvat și nu de întâi cum este scris după părerea oponentul lui Hilel, Şamai.

Data aceasta a fost stabilită cu siguranță prin observarea naturii și a succesiunii sezonelor în Ereţ Yisrael. Evreii au observat că la această dată majoritatea ploilor au încetat și a început înflorirea plantelor. Întrebarea care ar putea fi pusă aici ar fi: ce caută într-o carte de Halacha ca Mişna o discuție agricolă despre natură, anotimpuri și plante ?

Adevărul este că oriunde este vorba despre natură, anotimpuri și plante sunt aici la locul lor și probleme de Halacha. Totul începe de la versetul din Tora, Deutoronom 14, 22:

"Să dai zeciuiala din tot ce au rodit semințele tale, din tot ce iese pe ogor an de an".

וְהָיָה לְךָ שָׁנָה אֶלְבָּנָה וְשָׁנָה אֶלְבָּנָה-וְשָׁנָה אֶלְבָּנָה וְשָׁנָה אֶלְבָּנָה

De aici învățăm că nu este voie să se doneze fructe din anul acesta împreună cu cele din alt an. Trebuie ca în fiecare an donațiile de fructe să se facă separat după cum este scris în versetul de sus. Din cauza asta era nevoie să se stabilească la ce dată începe coacerea fructelor ca să știm că nu e voie să donăm o decime din fructele care s-au copt dinainte de Tu (15) Bišvat cu cele care s-au copt după data asta. Așa că este clar că intenția din Mișna nu este să ne spună că este aici un calendar agricol sau că este vorba despre sărbători, ci că Tu Bišvat este o dată pentru donații. Este scris în versetul al doilea din aceeași Mișna:

"Lumea se judecă în patru etape: de Pesah la recoltă, de Ațeret (Șavuot) la fructe, de Roș HaȘana toate ființele trec în fața lui, ca o turmă de oi, iar de Hag (Sucot) la apă".

וְהָיָה יוֹם הַדִּין לְפָנָיו ,וְהָיָה יוֹם הַדִּין לְפָנָיו :וְהָיָה יוֹם הַדִּין לְפָנָיו וְהָיָה יוֹם הַדִּין לְפָנָיו ...וְהָיָה יוֹם הַדִּין לְפָנָיו וְהָיָה יוֹם הַדִּין לְפָנָיו ,וְהָיָה יוֹם הַדִּין לְפָנָיו [וְהָיָה יוֹם הַדִּין לְפָנָיו]

Așa că vedem că Yom hadin (ziua de judecată) pentru pomi este de Șavuot, când încep fructele să se coacă, precum Pesah este Yom hadin pentru recolte, când încep recoltele să se pârguiască, pentru fructe este Șmini ațeret, pentru oameni Roș Hașana și Sucot este pentru apă, pentru că atunci încep ploile. De aici vedem că Yom Hadin pentru fructe nu este Tu Bišvat ci Șmini Ațeret, adică Simhat Tora.

Și Rambam subliniază problema asta:

"Nu se donează din fructele anului acesta cu fructele din anul trecut și nici din fructele de anul trecut pentru fructele anului acesta ... și Tu BiŞvat este anul nou pentru zeciuiala pomilor" (Yad Hahazaka, Zraim, cap. 5).

... .. ,... .. ..
,"" ..] .. .. .. ,.. .. .. ..
... . "" .. ..
"" .. .. ,... .. ..
 ,... .. ,... ..) ."... .. .. ..
"" .. , ..

Să fim atenți că Rambam nu vorbește despre "anul nou al pomilor", ci despre "anul nou al donațiilor de pomi".

Este clar că în credința populară ziua asta a fost văzută și sărbătorită ca Yom Hadin al pomilor, tot așa după cum întâi Betişrey este Yom hadin la oameni, adică unul este anul nou pentru pomi și al doilea anul nou calendaristic, adică începe un an nou pentru toți. Primele vești despre sărbătorirea zilei de Tu BiŞvat le avem din perioada Gheonim (secolele 9-10). Sărbătoarea era ținută pe pământul Israelului. În ziua asta se spuneau Piutim (poezii religioase) speciale și alte rugăciuni. Când țara a fost cucerită de cruciați în ultimul an al secolului 11, ultimii evrei din Ereţ Yisrael s-au răspândit în lume și toate materialele scrise s-au pierdut, până la sfârșitul secolului 19 când au fost găsite puține din ele în Gheniza (arhive ascunse) din Cairo.

Dar, ca de obicei, credința populară se transmite mai departe. Primele știri pe care le avem este din scrierile marilor înțelepți de atunci (Rabenu Gerşom maor Gola, Rabi Yosef Karo etc.) despre întrebarea dacă cineva vrea să postească (Taanit) luni și joi poate să facă asta dacă luni cade de Tu BiŞvat. La fel, dacă în ziua asta se poate spune rugăciunea de Tahanun sau nu. Părerile sunt împărțite, unii Rabini spun da și alții spun nu. Toți compară cu Roş Haşana, unde mulți spun că nu e voie Taanit, dar și aici părerile sunt împărțite.

Sărbătoarea de Tu Bişvat în Evul Medie ne este cunoscută numai din Aşkenaz. Primul care vorbeşte de sărbătoare este Maharil (cel mai mare rabin aşkenaz în secolul 14 din Mainz, Germania). El vorbeşte despre Taanit. Prima dată, mâncarea fructelor de Tu Bişvat este amintită într-o carte în idiş apărut în 1590. Toate acestea erau necunoscute în lumea Sefarad și nici marele cabalist Ari Hakadoş nu-l aminteşte.

Marea transformare s-a petrecut la sfârşitul secolului 17, când autorul importantei cărţi cabalistice "Hemdat Yamim" (frumuseţea zilelor), Rabi Binyamin Halevi din Țfat a hotărât să reînnoiască sărbătoarea de Tu Bişvat. El a stabilit un "tikun" (corectare, adică o rugăciune, un ritual) special pentru ziua asta împreună cu o masă îmbelşugată de 30 de feluri de fructe din Ereţ Yisrael, intonarea de berachot și rugăciuni pe fiecare fruct, și memorat și recitat versete din Tanach, Mişna și Zohar despre pomi, fructe, dar și despre Geula (Mântuire) și care este scopul acestei sărbători. El dă și ordinea în care trebuie mâncate fructele și care sunt versetele care trebuie învățate. Toate versetele vorbesc despre două lucruri: pomul și creșterea lui și □□□□ □□□□ □□□□□□ (întoarcerea fiilor în țara lor). Găsim aici o împletire a ideii regenerării naturii cu ideea ceva mai esoterică a reîncarnării morților □□□□□ □□□□□. Masa și învățătura pe care le-a stabilit s-au răspândit foarte repede printre toți evreii sefardim și din Africa și Asia. Seder Tu Bişvat cu masa și *limud* (învățătură) au apărut în cartea "Pri eţ hadar" (fructul pomului de citrice), reeditată de cel puțin 30 de ori încă în secolul 18.

Cu întoarcerea evreilor în țara lor și începutul Zionismului ziua aceasta a fost aleasă ca o zi a plantărilor ceremoniale de pomi, pe urmele unor tradiții anterioare. Primele plantări au fost făcute în anul 1884 de locuitorii satului Yesud Hamaala din Galil, la un an după înființare, iar elevii școlilor au început să planteze în 1890 la Zichron Yaakov. De atunci ziua asta a devenit o zi de sărbătoare pentru

instituția numită Keren Hakayemet Leyisrael, care plantează, cu sprijinul elevilor școlilor, mii de pomi .

În Tu Bișvat, 14 Februarie 1949, adunarea aleșilor Israelului s-a reunit la sediul birourilor Sochnutului (agenția evreiască), la Ierusalaim și a hotărât ca acesta să devină Parlamentul Israelului. După alte două zile au hotărât ca acest Parlament să se numească Kneset.